

בס"ד. ש"פ דברים, שבת חזון (תשעה-באב נדחה), ה'תשח"י

— בבוקר לפני התפלה, בחדרו הק' —
(הנחה בלתי מוגה)

ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה¹. הנה בתיבת ושבי' פירשו מפרשי התנ"ך שהיא מלשון השבה² או עשיית תשובה³. ורבינו בלקו"ת⁴ פירש דקאי על אלו שהם שבויים ממש וצריך להוציאם מן השבי' (שבי' מלשון שְׁבִי'). ופירוש תפדה היינו שנמצאת במקומה וצריך רק לפדותה. ומשמעות הפסוק הוא שמדובר אודות ב' ענינים⁵. ישנו ענין שנמצא בשבי' וצריך להשיב אותו מן השבי'. וישנו הענין דציון שבו נאמר הלשון תפדה, לפי שציון נמצאת במקומה, וצריך רק לפדותה.

והענין בזה, דהנה, בחי' ציון קאי ג"כ על ישראל, כמארז"ל⁶ חזרנו על כל המקרא ולא מצאנו שנקראו ישראל ציון אלא זה (שנאמר⁷) ולאמר לציון עמי אתה. וידוע הביאור בזה⁸, שע"י העבודה בג' הקוין שנזכרו בפסוק זה, ואשים דברי בפין ובצל ידי כסיתין לנטוע שמים וליסוד ארץ, ואשים דברי בפין זו תורה, דבר הוי' זו הלכה דהיינו תורה⁹, וכמארז"ל¹⁰ משחרב ביהמ"ק אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה, בצל ידי כסיתין זו גמ"ח, כללות המצוות¹¹, שנקראים בשם לבושים (כמ"ש בתניא¹²) ובשם צל¹³, לנטוע שמים וליסוד ארץ אלו הקרבנות, שבזכותם מתקיימים שמים וארץ¹⁴, הנה ע"י העבודה בג' קוין אלו נעשים ישראל בבחי' ציון. אמנם, בישראל גופא יש ב' מדריגות,

(8) אוה"ת שם (מקרבן העדה לירושלמי שם). סד"ה ציון תער"ב; עדר"ת (המשך תער"ב ח"א ע' עו ואילך; ע' תקעא). ועוד.
(9) שבת קלח, ב ובפרש"י.
(10) ברכות ח, א.
(11) ראה ירושלמי פאה פ"א ה"א. תניא פל"ז (מת, ב).
(12) אגה"ק סכ"ט.
(13) ראה אוה"ת בא ח"ז ע' ב'תרכג. ובכ"מ.
(14) קה"ע לירושלמי שם.

(1) ישע"י א, כז.
(2) מצו"ד.
(3) פרש"י עה"פ.
(4) פרשתנו (דברים) — ד"ה ציון במשפט תפדה (א, ג-ד).
(5) ראה גם אוה"ת: פרשתנו (דברים) ע' לו; נ"ך ע' צו. ועוד.
(6) ירושלמי תענית פ"ד סוף ה"ב. מגילה פ"ג סוף ה"ו. וכ"ה בזח"ג לה, א.
(7) ישע"י נא, טז.

בחי' ציון ובחי' ושבי'. ציון הוא מלשון סימן, כמאמר¹⁵ אנא סימנא בעלמא, וקאי על נפש האלקית שהיא בבחי' סימן להאדם העליון, כמ"ש¹⁶ נעשה אדם בצלמנו כדמותינו, שהוא בצלם ודמות האדם העליון. ועז"נ ציון גו' תפדה, פדי' בלבד, כי, מצד נה"א לא שייך ענין השבי' כלל, שהרי גם בשעת החטא היתה באמנה אתו ית'¹⁷, וצריך רק לפדותה, היינו לגלותה מן ההעלם. אבל מצד נפש הבהמית והגוף, הנה כאשר חטא ופגם ועבר את הדרך אזי הוא בשבי', וצריך להשיבו. ועז"נ ושבי' בצדקה, משא"כ ציון שבמשפט תפדה. דהנה, משפט קאי על התורה, כמ"ש¹⁸ כמשפט הראשון, ותרגם כהלכתא קדמייתא¹⁹, וצדקה קאי על המצוות, שכל המצוות נקראו בשם צדקה²⁰, ובכל תלמוד ירושלמי נקראת מצות צדקה בשם מצוה סתם²¹. והנה, ההפרש בין תורה למצוות הוא, שהתורה היא לחם מן השמים, להיותה ברוחניות, והמצוות הם לחם מן הארץ, להיותם בדברים גשמיים, וכידוע שגם המצוות דחובת הלכות צריכות להיות נרגשות וחדורות בלב ומוח הגשמי²¹. ולכן הנה הפדי' דנה"א נעשית ע"י התורה, רוחניות, וההשבה דנה"ב וגוף נעשית ע"י המצוות המלוכשות בדברים גשמיים. וסדר העבודה הוא שבתחלה צ"ל פדיון הנה"א, וגם כאשר נה"א היא בגילוי אצלו, הרי תכלית ירדת הנשמה הוא בשביל בירור הגוף ונה"ב, ולכן הנה כאשר מגלה את נשמתו, אזי עובד עבודתו לברר את נפשו הבהמית. וכן הוא גם בענין התורה ומצוות, שתכלית לימוד התורה הוא בשביל קיום המצוות, כמארו"ל גדול תלמוד שמביא לידי מעשה²², והלומד ואינו עושה מוטב שלא למד ונוח לו שתהפך שלייתו על פניו²³, כי תכלית לימוד התורה הוא בשביל קיום המצוות. וזהו סדר העבודה, שבתחילה ציון במשפט תפדה, שהו"ע ההמשכה מההעלם אל הגילוי, ואח"כ ושבי' בצדקה, שהו"ע ההמשכה מן הרוחניות אל הגשמיות.

ב) ולהבין בתוספת ביאור מעלת לימוד התורה שהיא התחלת כללות העבודה של הפדיון וההשבה, יובן זה מענין ביהמ"ק,

(21) ראה סה"מ תרצ"ז ע' 282. וש"נ. ד"ה באתי לגני תשי"ב פ"ד. ד"ה הנ"ל תשי"ט פ"ה (תו"מ סה"מ שבט ע' רפא; ע' רצט). וש"נ.

(22) קידושין מ, ב.

(23) ירושלמי ברכות פ"א ה"ב.

(15) זח"א רכה, א.

(16) בראשית א, כו.

(17) תניא ספכ"ד.

(18) וישב מ, יג.

(19) לקו"ת פרשתנו שם.

(20) תו"א מקץ לח, ג. מב, ג. לקו"ת

שה"ש מד, ג. ובכ"מ.

דכיון שמשחרב ביהמ"ק אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה, הרי מובן שביהמ"ק ותורה ענינם אחד. דהנהגה²⁴, בביהמ"ק לא היו עונים אמן, אלא היו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד²⁵. וצריך להבין, הרי גדלה מעלת עניית אמן, כמארז"ל²⁶ גדול העונה אמן יותר מן המברך, ולמה בביהמ"ק לא היו עונים אמן.

אך הענין הוא, דהנה אמרו רז"ל²⁷ גדולים מעשה צדיקים יותר ממעשה שמים וארץ, דאילו במעשה שמים וארץ כתיב²⁸ אף ידי (חדא יד) יסדה ארץ וימיני טפחה שמים, ואילו במעשה ידיהם של צדיקים כתיב²⁹ מכוון לשבתך פעלת ה' מקדש (מעשה ידי צדיקים הוא) אד' כוננו ירך (ב' ידים). ואמרו רז"ל³⁰ גדול מקדש שניתן בין ב' אותיות (הוי' ואדני'), שנאמר פעלת הוי' מקדש (מעשה ידי צדיקים הוא) אד'. והענין הוא, דהנה, התהוות העולם היא משם אלקים, כמ"ש³¹ בראשית ברא אלקים, והיינו לפי שהעולם הוא מוגבל, מארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה, בין רקיע לרקיע מהלך ת"ק שנה³². וגם ג"ע שענינו הוא הבנת והשגת אלקות, הרי מזה גופא מוכח שהו"ע של הגבלה, כי השגה הוא בחי' גבול, ובכדי שיהי' התהוות הגבול מהבלי גבול, הרי זה ע"י הצמצום וההעלם דשם אלקים. וזהו שבכל ששת ימי בראשית נזכר רק שם אלקים, ורק ביום השבת נזכר גם שם הוי', כמ"ש³³ ביום עשות הוי' אלקים ארץ ושמים, ויתירה מזה, כמ"ש³⁴ ויכל אלקים, שכלו הצמצומים וההעלמות דשם אלקים³⁵. והיינו, שבששת ימי החול היא הירידה מלמעלה למטה, וכמשל אדם הבונה בנין שגם חכמתו יורדת ומתלבשת בהעשי', משא"כ בשבת הו"ע העלי' מלמטה למעלה, עד לבחי' התענוג, ומשם היא המשכת שם הוי', כמ"ש³⁶ שער החצר הפנימית גו' יהי' סגור ששת ימי המעשה וביום השבת יפתח, ר"ת הוי'³⁷, לפי שבשבת נמשך שם הוי'. משא"כ בששת ימי החול שבהם היא ההתהוות ע"י הצמצומים והגבורות דשם אלקים

24) בכל הבא לקמן — ראה סה"מ	31) בראשית א, א.
25) תרל"ד ע' עדר ואילך.	32) חגיגה יג, א.
26) ברכות סג, א.	33) בראשית ב, ד.
27) שם נג, ב. סוף נזיר.	34) שם, ב.
28) כתובות ה, א.	35) ראה לקו"ת בלק עב, א. פינחס עט,
29) ישעי' מח, יג.	ג. שה"ש לב, א.
30) בשלח טו, יז.	36) יחזקאל מו, א.
31) ברכות לג, א. סנהדרין צב, א. נתבאר	37) שער הפסוקים פינחס כח, י. ועוד.
32) בלקו"ת נשא כא, ג.	

דוקא. וזהו אף ידי יסדה ארץ³⁸, ארץ קאי על העולם שלמטה שהוא בהגבלה, ולמעלה יותר, הנה כללות עולמות בי"ע הם בכלל ארץ, שהתהוותם ע"י הצמצום דשם אלקים, וזהו אף ידי יסדה ארץ, ידי הוא יד שמאל³⁹, יד כהה, שמורה על הצמצום. אמנם בשמים כתיב⁴⁰ השמים שמים להוי', ששם מאיר שם הוי' שהוא אור שאינו מצומצם, ולכן כתיב וימיני טפחה שמים, שיד ימין מורה על הכח בתקפו, שהו"ע שם הוי'. אך כללות מעשה השמים והארץ הוא בהגבלה, לא מבעי שבחי' ארץ היא בהגבלה לפי שהתהוותה משם אלקים ויד שמאל, אלא גם בחי' שמים היא בהגבלה, שהרי התהוותה מיד ימין דוקא ששולל יד שמאל, היינו, ששייכת לשם הוי' דוקא ולא לשם אלקים, והיינו, שהגילוי שבשמים אינו מאיר בארץ, לפי שכל אחד נברא ביד אחת. ועז"נ גדולים מעשה צדיקים יותר ממעשה שמים וארץ, שבביהמ"ק כתיב ידיך, ב' ידים, וניתן בין שתי אותיות, כי, החידוש בביהמ"ק הוא שגם בהגבלות הטבע שמצד שם אלקים האיר אור הבל"ג שמצד שם הוי' שלמעלה מהטבע, והיינו לפי שהמשכה שבביהמ"ק היא מאור נעלה ביותר שלמעלה מהוי' ומאלקים, ולכן בכחו לחבר שניהם יחד.

ועפ"ז יובן הטעם שבביהמ"ק לא היו עונים אמן. דהנה, ענין עניית אמן הוא על אמירת הברכה, ברוך אתה הוי' אלקינו מלך העולם, שענינה הוא שיומשך מבחי' אתה, אתה לנוכח, דקאי על העצמות, לבחי' הוי' ובחי' אלקינו ובחי' מלך העולם עד למטה מטה, והיינו שענין הברכה הוא לפעול המשכת האור דשם הוי' שיומשך בבחי' אלקינו, והו"ע יחוד הוי' ואלקים. אמנם, מצד הברכה עצמה אפשר שהיחוד ישאר רק למעלה, ולא יומשך למטה בעוה"ז. וכיון שתכלית הכוונה היא שכל הענינים יומשכו למטה, לכן אמרו גדול העונה אמן יותר מן המברך, כי ע"י עניית אמן ממשיכים את היחוד למטה, ועי"ז משלימים את תכלית הכוונה. ועפ"ז יובן הטעם שבביהמ"ק לא היו עונים אמן, לפי שבביהמ"ק הי' יחוד הוי' ואלקים מצד עצם בנינו, והיחוד הי' לא רק למעלה, אלא גם למטה האיר היחוד בגילוי, שגם בענינים הגשמיים שמצד הטבע בהם גופא היו ענינים שלמעלה מהטבע, וכמו עשרה ניסים שהיו בביהמ"ק⁴¹,

38) ראה גם ד"ה באתי לגני השי"ת פ"א פה, ב.

39) ס"מ השי"ת ס"ע 111.

40) תהלים קטו, טז.

41) ראה פדר"א פ"ח. זכ"ב כ, א. לו, א.

41) אבות פ"ה מ"ה.

ובפרט בהענין דמקום הארון אינו מן המדה⁴², שהי' מדוד באורך רוחב וגובה, ובמדידה זו גופא הי' אינו מן המדה. ולכן לא הוצרכו בכיהמ"ק לעניית אמן כדי להמשיך היחוד למטה.

ג) **אמנם** עדיין צריך להבין מהו הטעם שבכיהמ"ק היו צריכים לענות ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. והענין בזה, דהנה, שרש ענין בשכמל"ו הוא מיעקב אבינו, כמארז"ל⁴³ שכאשר אמרו השבטים ליעקב שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד, פתח יעקב ואמר בשכמל"ו. וצריך להבין, מהו תוכן הבקשה שתומשך מלכותו לעולם ועד, הרי כן הוא מצד עצם הענין, כמ"ש הוי' ימלוך לעולם ועד⁴⁴, ומלכותו בכל משלה⁴⁵, ומהו הבקשה בשכמל"ו. אך הענין הוא, דהנה אמרו רז"ל⁴⁶ כל מקום שנאמר נצח סלה ועד אין לו הפסק, וכיון שכאן נאמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, הרי זה ענין שאין לו הפסק, וכן מצינו בדרז"ל הלשון אינו זו, כדאיתא במדרש שמואל⁴⁷ ע"פ⁴⁸ מלא קרנך שמן ולך אשלחך אל ישי בית הלחמי כי ראיתי בבניו לי מלך, כל מקום שנאמר לי אינו זו לא בעוה"ז ולא בעוה"ב, ובמ"א⁴⁹ איתא אינו זו לעולם, ובמ"א⁵⁰ איתא אינו זו לעולם ולעולמי עולמים, ובספרי⁵¹ ובמדרש⁵² פ' בהעלותך מונה י"ג דברים שנאמר בהם לי, ישראל, כמ"ש⁵³ כי לי בני ישראל, ארץ ישראל, כמ"ש⁵⁴ כי לי הארץ (וכן בירושלים כתיב⁵⁵ העיר אשר בחרתי לי), בית המקדש, כמ"ש⁵⁶ ועשו לי מקדש, וכל הי"ג דברים שנאמר בהם לי הם באופן דאינו זו. וצריך להבין, והרי מפני חטאינו גלינו מארצנו⁵⁷, ובאו זרים בארץ ישראל, וירושלים ניתנה לעיים ובית מקדשינו חרב, ואיך אפשר לומר שאינו זו. אך הענין הוא, שאינו זו פירושו שאינו זו מכל וכל, שזהו ההפרש בין הלשון אין לו הפסק להלשון אינו זו, שאינו זו היינו שאפשר שיהי' לו הפסק אבל אינו זו מכל וכל, והיינו, שגם בזמן הגלות כאשר בית מקדשנו חרב, מ"מ אינו

שבהערה הבאה.	42) יומא כא, א.
51) עה"פ בהעלותך יא, טז.	43) פסחים נו, א.
52) במדב"ר פט"ו, יז.	44) בשלח טו, יח.
53) בהר כה, נה.	45) תהלים קג, יט.
54) שם, כג.	46) עירובין נד, א.
55) מלכים"א יא, לו — הובא במדרש	47) פי"ט.
שמואל וויק"ר שם.	48) שמואל"א טז, א.
56) תרומה כה, ח.	49) ויק"ר פ"ב, ב.
57) תפלת מוסף דיו"ט.	50) ראה תנחומא באבער תצוה ט. ספרי

זו מכל וכל, שהרי תמורת ביהמ"ק ישנם ד' אמות של הלכה (כנ"ל), וכמו"כ כתיב⁵⁸ והתפללו דרך ארצם, שגם בזמן הגלות צריך להתפלל לצד ארץ ישראל, ובא"י גופא לצד ירושלים ובירושלים גופא לצד ביהמ"ק⁵⁹, ונמצא, שאינו זו מכל וכל. וענין זה הוא ע"ד המבואר במ"א⁶⁰ בענין הפסק הפרסא שבין אצילות לבי"ע, שהאור מאיר גם ע"י הפסק הפרסא, אלא שהאור שבא ע"י ההפסק הוא באופן אחר. וכן יובן גם בפירוש אינו זו, שכל הענינים שבזמן הבית ישנם גם עכשיו, אלא שהם באופן אחר. וזהו תוכן הבקשה ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, דפירוש לעולם ועד הוא שאין לו הפסק, והיינו, שהבקשה היא שלא זו בלבד שיהי' אינו זו, אלא שגם לא יהי' לו הפסק.

ד) **והנה** בענין התורה אנו אומרים⁶¹ ברוך אלקינו שבראנו לכבודו כו' ונתן לנו תורת אמת, וצריך להבין מה שאומרים על תורה לשון מתנה, דהנה, יש הפרש בין הלשון נתן ללשון חלק, כפי שמצינו שהרואה מלכי ישראל אומר ברוך שחלק מכבודו, והרואה מלכי עכו"ם אומר ברוך שנתן מכבודו⁶², ומבואר במג"א⁶³ שישאל הם חלק אלוקה ודבקים בו לכן אומר שחלק, ובט"ז⁶⁴ כתב לפי שהם דבקים בו ית', וכל שאתה אומר חלק צריך אתה לדעת ממי נחלק, נמצא שיש יחוס לחלק אחר מי שנתחלק ממנו, משא"כ באומות שאין להם יחוס אחרי הנותן כו' שאחר שנתן להם מתנה זו שוב אין דביקות בנותן. ועפ"ז יוקשה מה שבתורה אומרים לשון מתנה. אך הענין הוא, כמ"ש הרמ"ז⁶⁵ בשם הפע"ח⁶⁶ בכוונת ברוך אלקינו שבראנו לכבודו כו' ונתן לנו תורת אמת, שהתורה שלנו היא מן הבריאה. וכן איתא⁶⁷ גם בפירוש נוסח הברכה⁶⁸ ועל תורתך שלמדתנו, שלמדתנו בבריאה. והרמ"ז עצמו פירש שהוא מן פנימיות אצילות המושפע לבריאה. וכיון שעיקר התורה היא התורה דעולם הבריאה, למצרים ירדתם ויצה"ר יש ביניכם⁶⁹, לכן אומרים על זה הלשון מתנה, לפי שבגלוי הרי זה באופן של פירוד. והנה, כל זה הוא כפי שהתורה היא מצד עצמה. אמנם עי"ז שלמדתנו, שישאל לומדים

65) לזח"ג כח, א.

66) שער קריאת ס"ת פ"ה.

67) לקו"ת עקב יז, ב. וראה סה"מ ה'ש"ת

ע' 68 בהערה. וש"נ.

68) בברכת המזון.

69) שבת פח, סע"ב ואילך.

58) דברי הימים ב, ו, לח.

59) ברכות ל, א.

60) ראה תו"א לך לך יב, ב. ובכ"מ.

61) ב"ובא לציון".

62) ברכות נח, א.

63) או"ח סרכ"ד סק"ד.

64) שם סק"א.

תורה, אזי נמשך פנימיות האצילות המתלבשת בבריאה (כלשון הרמ"ז), שהרי ישראל הם מבחי' אצילות, כמאמר⁷⁰ כל נשמתא ונשמתא קיימא בדיוקנאה קמי מלכא קדישא, דמלכא קדישא הוא בחי' ז"א דאצילות⁷¹, סוף עולמות הא"ס, וכאו"א מישראל, גם הפחות שבפחותים, אומר נשמה שנתת בי טהורה היא⁷², וישראל נקראו בשם יונתי⁷³, וכתוב בהו⁷⁴ קומי לך, לשרשך ומקורך⁷⁵, ולכן עי"ז שישראל לומדים תורה הרי הם ממשיכים בה מבחי' פנימיות האצילות. והיינו, שהתורה מצד עצמה כפי שהיא בעולם הבריאה היא בחי' מתנה המורה על הפירוד, ומתנה יש לה הפסק⁷⁶, אבל כאשר ישראל לומדים תורה, שע"ז ממשיכים בה מבחי' פנימיות האצילות, הרי זה ע"ד הדין שהנותן מתנה למי שראוי ליורשו, שאז גם המתנה היא באופן שאין לה הפסק⁷⁶.

ה) **ויובן** זה בכיבור קצר מהלשון ד' אמות של הלכה, דהנה ידוע שד' אמות הם כנגד ד' אותיות שם הוי"ו⁷⁷, והיינו, דכשם שבבית המקדש הי' המשכת שם הוי' כנ"ל, כן הוא גם בד' אמות של הלכה שהם תמורת בית המקדש, שהד' אמות הם הד' אותיות דשם הוי'. והד' אותיות מרומזות בפסוק⁷⁸ כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. כל הנקרא בשמי הוא בחי' האצילות, ועיקר שם הוי' הוא באצילות, ששם איהו וחייהו חד איהו וגרמוהי חד⁷⁹, ואף שגם בכי"ע יש הארת שם הוי', דה"א ראשונה מאיר בבריאה וא"ו ביצירה וה"א אחרונה בעשי⁸⁰, מ"מ, הרי זה רק מג' אותיות האחרונות בלבד, אבל היו"ד, שהוא עיקר שם הוי' (שהרי הוי' הוא מלשון מהוה, והיו"ד מורה על תמידות ההתהוות, כמ"ש⁸¹ ככה יעשה איוב), מאיר באצילות דוקא. ובכדי שיומשך שם הוי' גם בכי"ע הוא ע"י בחי' ולכבודי, ואין כבוד אלא תורה⁸², שהתורה היא הממוצע שעל ידה יומשך מבחי' כל הנקרא בשמי לבחי' בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. ובפרטיות יותר, דהנה ידוע שפשט רמז דרוש שבתורה הם

70) כ"ה בכ"מ בדא"ח. וראה זח"ג קד, ב. זח"א א, צ, סע"ב. רכז, ב. רל"ג, ב. זח"ב צו, ב. ואל"ך.
71) זח"ג סא, ב.
72) ראה סה"מ תרפ"ט ע' 81. וש"נ.
73) בברכות השחר.
74) ש"ה"ש, ב. יד.
75) שם, יג.
76) ראה לקו"ת צו ח, ג.
76) ב"ב קלג, א. שו"ע חו"מ סרמ"ה ס"א ואל"ך.
77) ראה אוה"ת בלק ע' תתקלה. ועוד.
78) ישעי' מג, ז.
79) תקו"ז בהקדמה (ג, ב). תניא אגה"ק ס"כ.
80) ראה עץ חיים שער מב פ"א.
81) איוב א, ה. תניא שעהייהו"א פ"ד.
82) אבות פ"ו, ג.

אותיות פרד⁸³, שעל ידם נעשה התיקון דבחי' ביי"ע, ומשם יפרד⁸⁴, והיינו עיי"ז שהלימוד הוא ביראת שמים שנעשה עיי"ז לימוד פנימיות התורה, סוד שבתורה, שהוא כנגד עולם האצילות, וכאשר הלימוד דפר"ד התורה חדור (דורכגענומען) עם הסוד התורה, הנה עיי"ז נמשך מאצילות לבי"ע. וזהו ג"כ מ"ש⁸⁵ וכל בניך למודי הוי' ורב שלום בניך, א"ת בניך אלא בוניך⁸⁶, שעיי"ז הענין דבניך, מלשון בינה, בן י"ה⁸⁷, בן הוי"ע היר"ש שבאה עיי"ז ההתבוננות בסוד שבתורה, שהוי"ע י"ה, שהוא עיקר שם הוי"ע⁸⁸, אזי נעשה הענין דבוניך, שעוסקין בבנינו של עולם⁸⁹, והוא ענין המשכת האצ"י לבי"ע. וכל זה הוא עיי"ז לימוד גליא דתורה באופן שחדור בפנימיות התורה, שאז הנה גם בהמתנה דתורה, שבגלוי היא באופן דפירוד, נמשך פנימיות האצילות. ומכל זה מובן מעלת ד' אמות של הלכה, דכשם שבביהמ"ק הי' יחוד הוי' ואלקים, שבהגבלה גופא האיר שם הוי' שלמעלה מהטבע (כנ"ל), כך גם בד' אמות של הלכה, שבשטח ומקום הגשמי של הד' אמות מאיר ד' אותיות שם הוי'. אמנם, לאחרי כל זה הרי סוכ"ס אין זה דומה לכמו שהי' בביהמ"ק ממש. ועל זה היא הבקשה בשכמל"ו, שיהי' לא רק ענין ד' אמות של הלכה שהוא המקדש הפרטי שבכא"ו, כמ"ש ושכנתי בתוך כא"ו⁹⁰, אלא יהי' גם המקדש כפשוטו בגשמיות. והענין בזה, דהנה כתיב⁹¹ אכלו רעים שתו ושכרו דודים, רעים היינו בחי' תרין ריעין דלא מתפרשין⁹², שיחודם הוא יחוד תמידי בלי הפסק ממש. אמנם דודים הם בחי' זו"ן שיחודם הוא רק לפרקים, ולכן הי' בנין ביהמ"ק וחורבן ביהמ"ק, לפי שאין היחוד תמידי. ועל זה מבקשים בשכמל"ו, שיהי' באופן של יחוד תמידי. וזה הי' ג"כ תוכן בקשת יעקב, דאע"פ שגם מצד עצמו הוי' ימלוך לעולם ועד, ומלכותו בכל משלה, מ"מ הרי אפשר שיהי' באופן דקרו ל' אלקא דאלקיא⁹³, ויהי' גלות השכינה וגלות ישראל. ועל זה מבקשים בשכמל"ו, שלא יהי' שום הפסק גם כפשוטו בגשמיות, שיהי' ביהמ"ק על מכונו,

90) הובא בשם רז"ל בלקו"ת ר"פ נשא כ, סע"ב. ובכ"מ. וראה ראשית חכמה שער האהבה פרק ו קרוב לתחילתו (ד"ה ושני פסוקים). אלשיך תרומה כה, ח. של"ה סט, א. רא, א. שכה, ב. שכו, ב. וראה לקו"ש חלק כו ע' 173 הערה 45.
91) שה"ש ה, א.
92) ראה זח"ג ד, א.
93) ראה סוף מנחות.

83) ראה רמ"ז לזח"א ד, סע"ב.
84) בראשית ב, יו"ד. וראה תו"א בראשית ג, א. ובכ"מ.
85) ישעי' נד, יג.
86) סוף ברכות.
87) לקו"ת פ' ראה כט, רע"ג.
88) ראה לקו"ת פקודי ג, ב. תורת חיים (בהוצאה החדשה) שם תמב, ד.
89) שבת קיד, א.

וכל הדברים שנאמר בהם לי, ישראל וארץ ישראל וירושלים וביהמ"ק ומלכות בית דוד וכו', יהיו כפשוטם בגשמיות, במהרה בימינו ע"י משיח צדקנו.

(ו) **וזהו** ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה, שבכדי לפעול הגאולה בפועל הנה התחלת העבודה היא ע"י לימוד התורה שנקראת משפט, ונוסף לזה צריך להיות קיום המצוות שנקראים צדקה, והו"ע בירור הניצוצות, כמרז"ל⁹⁴ צדקה עשה הקב"ה בישראל שפיזרן לבין האומות. וכאשר ישנו הענין דמשפט וצדקה הנה עז"נ⁹⁵ עשיתי משפט וצדק בל תניחני לעושקי, ואמרו רז"ל⁹⁶ שע"י עשיית משפט וצדק נעשית ההצלה משונאיהם של ישראל. וזהו שלאחרי ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה ממשיך בכתוב ושבר פושעים וחטאים יחדיו ועוזבי הוי' יכלו⁹⁷, היינו, שע"י המשפט וצדקה מכלים את שונאיהם של ישראל. ועי"ז נעשה גם פדיון נה"א, שהו"ע ההתגלות מן ההעלם, וכן ההשבה בנה"ב, שישוב מהשבי', ויתגלה בו האמת שתכלית בריאתו הוא בשביל להשלים הכוונה, ועי"ז יהי' גם גילוי אלקות בעולם, שידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצור כי אתה יצרתו⁹⁸, בבנין ביהמ"ק השלישי, ע"י משיח צדקנו במהרה בימינו.

94) פסחים פז, ב. וראה תו"ח וישב קצט, א. ובכ"מ.
 95) ישע"י א, כח.
 96) ראה שמו"ר פ"ל, כח. פרש"י שופטים כ, א.
 97) תהלים קיט, קכא.
 98) נוסח תפלת ראש השנה.